

SZAKDOLGOZAT

Ormándi Boglárka

2024

Az éjszakai világítás, a fények művészeti megoldásai a szabadtértervezésben

Ormándi Boglárka

Tájrendező- és kertépítő mérnök alapképzés, nappali tagozat

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

*Eplényi Anna Vivien PhD, Egyetemi docens, Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem,
Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék*

A dolgozatom célja az éjszakai világítás szerepének és az azt befolyásoló tényezők vizsgálata a tájépítészeti térformálásban. Négy kulcskérdésre fókuszálva vizsgáltam meg a világítás kérdéskörét: mit világítunk meg, miért világítjuk meg, mivel, és hogyan valósítjuk meg a világítást? A dolgozat első felében bemutatom a világítástechnika fejlődését, valamint a legfontosabb fogalmakat, amelyek szükségesek a későbbi fejezetek megértéséhez. Az anyagok feldolgozása során több különböző célt is azonosítottam a megvilágítások alkalmazása kapcsán. Ezeket kategóriákba soroltam, és ismertettem a lényeges elveiket. A fejezet elsősorban arra a kérdésre keresi a választ, hogy miért világíthatunk meg valamit. Sorra vettem a különféle világítótesteket, amelyek gyakran jelennek meg közterületeken és parkokban. Az egyes típusokat részletesen leírtam, kiemelve azok sajátosságait és alkalmazási lehetőségeit. Ez a fejezet azt kutatja, hogy mivel világíthatunk meg. A vizualizáció megkönnyítése érdekében saját készítésű piktogramokkal egészítettem ki az egyes típusok ismertetését, hogy egyszerűbbé és érthetőbbé váljon. A dolgozatom központi részét a tájépítészeti elemek és helyzetek éjszakai megvilágítása képezi. Minden egyes elem esetében külön figyelmet szenteltem a funkciójuk vizsgálatára, a vonatkozó világítási szabályozásokra, valamint az adott tájépítészeti elem megvilágításával kapcsolatos kihívásokra és azok lehetséges megoldásaira. A másik meghatározó téma az éjszakai fények által előidézhető hatások vizsgálata. Kutatásom során számos fényhatást találtam, ezek célját és kiváltásuk technikáját részletesen bemutattam, valamint vizuális példákkal illusztráltam az alkalmazásukat. Az esztétikai dimenzió különösen fontos ebben a fejezetben. A tájépítészeti elemek és helyzetek megvilágítása és a fényhatások fejezet keresi a választ igazán a mit és hogyan világítunk meg kérdésekre. A dolgozat végén két külföldi és két belföldi esettanulmányt vizsgáltam, amelyek segítségével gyakorlati példákon keresztül elemeztem a világítási megoldások valós alkalmazását. Az esettanulmányok során olyan parkokat és köztereket vizsgáltam, amelyek sikeres világítástervezéssel rendelkeznek. A vizsgált parkokban megvalósított fényhatásokat, alkalmazott lámpatípusokat, valamint az egyes megvilágítások céljait is részletesen elemeztem és meglátásaimat szövegesen

és saját készítésű ábrák segítségével is bemutattam. Az elemzéseim a dolgozatomban megjelölt fejezeteinek ismeretei alapján történtek. Minden fejezethez készítettem saját ábrákat a témakörök feldolgozása során. Az ábrákat a kutatásom során a saját megfigyeléseim és a valós példák kombinációjából állítottam össze. Az illusztrációk célja az volt, hogy vizuálisan támogassák a fejezetek szöveges tartalmát, ezzel elősegítve a fő gondolatok és elméletek könnyebb megértését. Ezek az ábrák nemcsak kiegészítik a szöveges részeket, hanem egyértelműbbé is teszik a bemutatott elemzéseket és összefüggéseket. A dolgozat végére egyértelművé vált hogy a világítás tervezése összetett feladat, mely alapos ismereteket és megfigyelést igényel, valamint hogy számos eszköz áll rendelkezésünkre, amelyek közül már néhány alkalmazása is jelentős hatással lehet a térélményre, így a világításban rejlő potenciál a tájépítészet számára is komoly lehetőségeket hordoz magában.